

РЕШЕНИЕ

№ 19175

гр. София, 08.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIII КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 20.09.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Миглена Николова

**ЧЛЕНОВЕ: Даниела Гунева
Младен Семов**

при участието на секретаря Александра Вълкова и при участието на прокурора Христина Христова, като разгледа дело номер **4674** по описа за **2024** година докладвано от съдия Младен Семов, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 - чл. 228 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, вр. с чл. 63в от Закона за административните нарушения и наказания /ЗАНН/.

Образувано е по касационна жалба на Д. С., [ЕГН], чрез адв. Х., с посочен съдебен адрес – [населено място], [улица], ет.1 ап.3 срещу протоколно Решение от 23.04.2024г. по чнд № 5715 по описа на СРС за 2024г., с което е потвърдена заповед за задържане от 22.04.2024г. на полицейски орган при 05РУ-София.

Твърди се, че в множество решения на ЕСПЧ срещу България са изведени минималните стандарти на които да отговаря заповедта за задържане за да бъде законосъобразна и да стане ясно на задържаното лице защо е задържано. Простото изписване на състава на престъпление с пояснението „заплаха/закана за убийство“ са не просто недостатъчни но не покриват минималните правосъдни стандарти, доколкото не е ясно нито причината за задържането, нито причинно-следствената връзка между задържаното лице и твърдяното деяние. В проведеното по делото открито заседание, жалбоподателят допълва твърденията си като се позовава на факта, че задържането е извършено близо шест часа след инцидента и не е налице законова причина за задържането. Не е налице и каквото и да било деяние, евентуално – самозащита, но заплашеният от касатора му нападател, след като касаторът прибира оръжието продължава да се нахвърля и да го напада. Тъй

като касаторът е единствения пострадал от конфликта е ходил в Пирогов и там е задържан. В тази връзка твърди,че целите на задържането са изначално незаконосъобразни, а посочените в заповедта основания – формални. Моли същата да бъде отменена.

Ответната страна изразява становище за неоснователност на жалбата и по-конкретно: Жалбоподателят е задържан на основание чл.72 ал.1 т.1 от ЗМВР,като в заповедта са посочени фактически основания за задържането именно съобразно тази норма.Лицето е задържано във връзка с установяване съпричастност към престъпление по чл.144 НК като е образувано и ДП № 899/22.04.2024г. на 05РУ-СДВР. Успоредно с това и чрез позоваване на ТР №16/1975 на ВС,ППВС №4/1976,ТР №4/2004 на ОСН на ВАС и ТР № 1/2006 на ВАС се твърди,че по преписката е налична докладна записка съдържаща ясно допълнителни мотиви за постановяване на заповедта. В този смисъл правилно полицейския орган с цел превенция, разкриване на престъпление и недопускане укриването на такова е постановил задържане на жалбоподателя. Задържането за срок от 72 часа е ПАМ,която с оглед ситуацията може да има превантивен или преустановителен характер. Чрез референция към практиката на ЕСПЧ, в частност Решение по дело П. и П. [населено място], жалби № 50024/2008 и 200781/2009г. твърди, че за прилаганият мярката орган не е необходимо да съществуват достатъчно доказателства установяващи виновността и отговорността на лицето, а е достатъчно само предположение за извършено престъпление – данни,които биха убедили един безпристрастен страничен наблюдател,че задържаният може да е извършил престъплението. Успоредно с това всяко съмнение,че задържаното лице може да препятства или затрудни разследването може да оправдае налагането на подобна мярка.Изведените от ЕСПЧ принципи по прилагане на чл.5 пар.1 от Конвенцията съотнесени към настоящият случай налагат извода,че за задържането са налице достатъчно данни,обуславящи реална необходимост в името на обществения интерес. Иска се отхвърляне на жалбата.

Представителят на СГП изразява становище за неоснователност за жалбата.

За да отхвърли оспорването, първоинстанционният съд е посочил,че задържаното лице, видно от материалите по делото, е имало възможност да се запознае с процесната заповед и да организира защитата си. Изискуемите реквизитите на заповедта са формално въведени. В този смисъл към момента на изготвяне заповедта и фактическото задържане законът е спазен.

Успоредно с това съдът е посочил,че Д. С. е бил задържан в 22ч. с максимален срок – 24часа,т.е. до 22ч. на 23.04.2023г. Предвид факта,че след задържането са извършвани действия на властническия орган и задържаният е бил на негово разположение, то същият следва да се освободи.

На тази база съдът съобрази и приема:

Съдебното заседание в първата инстанция е приключило в 18.15ч. Респ. от този момента нататък е преустановено и действието на заповедта.

По силата на чл.72 ал.1 т.1 ЗМВР полицейските органи имат право да задържат едно лице за което има данни,че е извършило престъпление.

В случая заповедта е постановена от компетентен орган, какъвто се явява п.о. А. към 05РУ – София.

Видно от данните по преписката и докладна записка от 22.04.2024г. изготвена от Д. А. и А. К. - на 22.04.2024г. работели като автопатрул АП-222 около 18:00ч. са получили сигнал за саморазправа в[жк], [улица], магазин. На място са установили,че магазина

се намира на същата улица, номер 36. На адреса ги е посрещнал П. Л., който е заявил, че при излизане от магазина лице от женски пол е започнало да го блъска без причина, а лице от мъжки пол започнало също да го бута след което извадило пистолет, насочило го срещу него след което се качили в BMW [рег. номер на МПС] и се оттеглили в неизвестна посока. На мястото е имало видеонаблюдение, патрулните полицаи са разговаряли и с продавачката на магазина.

Налична е и докладна записка от 22.04.2024г. на А. А. и Кръстиян И., служители в 04мзвоз, гр. ООП, ОП, 05РУ-София, видно от която същият ден, около 22ч. те са били изпратени в сградата на Пирогов за установяване и задържане на Д. С..

По делото е налична и обобщаваща докладна записка, изготвена от младши разследващ полицай при 05РУ София, от следващия ден - 23.04.2024г. се установява, че около 19:00ч. на 22.04.2024г. в сградата на РУ се е явил П. Л., който е заявил, че същият ден около 18:00ч. в тротоарното пространство в [населено място], [улица] бил „нападнат от непознато лице от мъжки пол и такова от женски пол, като лицето от мъжки пол е извадило пистолет и го е насочило към неговата глава“. Видно от докладната записка е установено, че лицето е Д. С., притежаващ разрешения за придобиване и държане на огнестрелни оръжия, а лицето от женски пол – Ц. С.. В качеството на свидетел е разпитан А. Л. – брат на П. Л. и Ц. С.. От проведените разпити и приобщеният видеозапис е установено, че има достатъчно основание да се предполага, че жилището на Д. С. се намират предмети – огнестрелни оръжия, които могат да имат значение за делото. Тъй като това е било единствената възможност за запазването им е пристъпено към изземване и приобщаване по делото, чрез претърсване в жилището на Д. С., в рамките на което са установени и иззети 1бр. карабина и 2 бр. пистолети.

Самата заповед за задържане на лице и приложената към нея Декларация за права на задържаното лице, подписани от Д. С. на 22.03.2024г. съдържат данни относно правото му на обаждане, организиране защита, право на адвокат, право на информация относно основанията за задържането и прочее. Под декларацията Д. С. е написал, че желае адвокатска защита по собствени избор с отразен точен час на уведомяване на защитника Т. М. - 22:30ч.

В този смисъл по делото са налице достатъчно данни позволяващи на задържаното лице да узнае защо, на какво основание и въз основа на какви факти е задържано, както и своевременно да организира защитата си.

Върховния административен съд е имал възможност да постанови, че: „Задържането под стража на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 вр. с чл. 73 ЗМВР за срок не по-дълъг от 24 часа представлява по смисъла на чл. 22 ЗАНН принудителна административна мярка, която има за цел чрез задържането да се предотврати възможността лицето да извърши престъпление, да продължи да извършва престъпление или да се укрие. Освен това тя се предприема с цел започване на разследване срещу вероятния извършител на престъпление. Разпоредбата на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР предполага наличието на данни, от които да може да се направи основателно предположение, че конкретно лице е извършило престъпление. Целта на мярката по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР не е да се наложи наказание за установено по категоричен начин престъпление, а да се попречи на уличения в извършването му или да се укрие или да извърши друго престъпление или да осуети наказателно преследване. За всеки конкретен случай на задържане установяването на данните е в тежест на административния орган и в случая това не е извършено“ /виж Решение № 1380 от 9.02.2016 г. на ВАС по адм. д. №

829/2015 г. и в този смисъл Решение № 580 от 19.01.2016 г. на ВАС по адм. д. № 619/2015 г., Решение № 8095 от 28.06.2024 г. на ВАС по адм. д. № 12161/2023 г., Решение № 2343 от 13.02.2020 г. на ВАС по адм. д. № 12234/2018 г. и др./.

В настоящият казус правилно процесуалният представител на касатора посочва, че задържането е извършено няколко часа след въпросното събитие и в светлината на тези факти не може да се приеме, че целта на мярката е да се предотврати възможността лицето да извърши престъпление, както и да продължи да извършва престъпление/доколкото конкретно посоченото е приключило/.

Успоредно с това обаче, при наличие на достатъчно данни за извършено престъпление, послужили и като повод за образуване на досъдебно производство, мярката се прилага с цел започване на разследване срещу вероятния извършител на престъпление. Именно такива действия са извършвани и в периода на задържането на жалбоподателя. В т.ч. при наличие на данни за извършено престъпление от значение е и своевременната реакция във връзка с възможността уличения в извършването му да не осуети наказателно преследване, каквато легална цел преследва мярката.

Ето защо и на база на данните по делото следва да се приеме, че мярката преследва легитимна цел. При постановяването и е дадена гаранция за упражняване правата на задържаното лице в пълният изискуем законов обем, в т.ч. и според утвърдените от ЕСПЧ стандарти. Задържаното лице е упражнило своевременно правото си на жалба и в рамките на следващият ден/предвид факта, че задържането му е осъществено на 22.03.2024г. в 22:00ч./ е било изслушано от съдия, след което – освободено. В този смисъл действието на мярката е било своевременно преустановено, с отпадане необходимостта от задържане на жалбоподателят, преди изтичане предвиденият 24 часов срок, като в рамките на действието на полицейските органи са осъществявали процесуални действия, което позволява да се приеме, че същата не е била самоцелно приложена.

В своята практика във връзка с приложението на чл.5 от ЕКПЧОС, Съдът в С. е имал възможността да постанови, че: „... подпараграфи (а) до (е) на чл. 5 § 1 съдържат изчерпателен списък на допустимите основания, на които лица могат да бъдат лишени от свобода. Лишаване от свобода няма да бъде законно, ако не е извършено с една от целите, посочени в тези параграфи. Когато "законността" на задържането е под въпрос, включително въпросът дали са спазени "процедури, предвидени от закона", Конвенцията се позовава основно на националното законодателство и определя задължението за спазване на неговите материални и процесуални правила (виж К. срещу България, №1108/02, § 173, 5 ноември 2009 г.).

Успоредно с това - спазването на националното законодателство обаче не е достатъчно: чл. 5 § 1 изисква освен това всяко лишаване от свобода да бъде в съответствие с целите на защита на индивида от произвол (виж наред с други М. v. Germany [GC], №11364/03, § 72, 9 юли 2009 г. и Creangă v. Romania [GC], №29226/03, § 84, 23 февруари 2012 г.)

Подпараграф (в) на чл. 5 § 1 разрешава лишаване от свобода само във връзка с наказателно производство (виж Al H. v. Bosnia and Herzegovina, №3727/08, § 65, 7 февруари 2012 г.). Що се отнася до "основателното подозрение", което се изисква съгласно посочената разпоредба, Съдът подчертава, че фактът, че жалбоподателят не е бил обвинен или предаден на съдебната власт не означава непременно, че целта на задържането му не е в съответствие с тази разпоредба. Подпараграф (в) на чл. 5 § 1 не предполага, че полицията е трябвало да получи достатъчно доказателства за

повдигане на обвинение. Въпреки това изискването подозрението да се базира на разумни основания формира съществена част от предпазната мярка срещу произволни арести и задържания (виж *İpek and Others v. Turkey*, №17019/02 и 30070/02, § 29, 3 февруари 2009 г.). За да има основателно подозрение, трябва да има факти или информация, които биха убедили обективен наблюдател, че въпросното лице може да е извършило престъпление (виж *Fox, Campbell and H. v. the United Kingdom*, решение от 30.10, РЕШЕНИЕ П. И П. СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ август 1990 г., Серия А №182, стр. 16-17, § 32; *L. v. Italy [GC]*, № 26772/95, § 155, ЕСПЧ 2000-IV; и *G. v. Russia*, №70276/01, § 53, ЕСПЧ 2004-IV). Накрая Съдът отбелязва, че подозрението трябва да се отнася до конкретно престъпление (виж *G. v. Italy*, 6 ноември 1980 г., § 102, Серия А №39 и *Brogan and Others v. the United Kingdom*, 29 ноември 1988 г., § 51, Серия А №145-B).

Както посочва ЕСПЧ в решението си от 24 юни 2014 П. и П. с/у България, прецитирано, важно е да се установи и връзката на лицето с посоченото престъпление. В светлината на тази юриспруденция и с оглед правилното и съотнасяне към конкретния спор за да бъде спазен чл.5 от ЕКПЧОС, настоящият състав установява, че са налице данни - свидетелски показания, видеозапис и прочее, позволяващи да се предположи, т.е. да се убеди безпристрастен наблюдател, че жалбоподателят може и да е извършил посоченото престъпление. Всъщност, самият жалбоподателят не отрича факта, че е имало конфликт и физически сблъсък с друго лице, срещу което е извадил и насочил оръжие. В този смисъл поведението му позволява да се предположи независимо и обективно, че той може да е извършил престъплението по чл.144 ал.3 НК.

Дали го е извършил в действителност и защо, с оглед евентуалната физическа или вербална провокация от другата страна, с оглед евентуалната самозащита, която е предприел ако е усетил заплахата за личността си и прочее – са въпрос на преценка и анализ в наказателното производство. Всъщност, процесната ПАМ няма за цел да установи и не може да бъде установено със способите на административното правосъдие дали действително Д. С. е извършил престъпление, при какви условия и евентуалната липса на смекчаващи вината или изключващи отговорността обстоятелства. Всички тези обстоятелства лежат в полето на преценка на наказателното право, респ. евентуалният изход от досъдебното производство би обусловил и извода за не/законосъобразност на действията на разследващите органи като цяло.

Отново в полето на преценка на наказателното производство е и твърдението на жалбоподателят, че всъщност той е пострадалият при възникналия конфликт, от поведението на другото лице и като следствие - съставомерността на причиненото му страдание.

Съдът, в рамките на настоящото производство проверява правилността на заповедта от външна страна, без да навлиза в естеството на деянието и неговата наказателно-правна квалификация, а още по-малко в естеството на замесените в един потенциален конфликт лица.

С други думи и опростено казано – насочването на огнестрелно оръжие срещу някого не може да бъде прието като безобиден акт. Още повече, когато това се случва на публично място. Самият жалбоподателят в рамките на първата съдебна инстанция го посочва като акт осъществен при високи нива на стрес и адреналин, инстинктивна реакция на принципа „бий или бягай“. Т.е. акт изразяващ сериозна реакция на

възникналото събитие. В този смисъл то може да бъде прието и като заплаха по чл.144 ал.3 НК,с посочените от ЕКПЧ условности.

Безспорно е,че деянието е извършено от жалбоподателя.

Безспорно е,че това деяние носи белези на престъпление.Такова ли е – представлява въпрос на преценка в друго производство.

Безспорно е,че в подобен контекст полицейските органи могат и следва да предприемат действия по разследване.Нещо повече – непредприемането на действия при данни за извадено и насочено към човек оръжие на публично място би било неоправдано бездействие от страна на полицията.

Безспорно е, че самото задържане е осъществено няколко часа след събитието.

Безспорно е още,че една от преследваните цели по чл.72 ал.1 т.1 ЗМВР е започване на разследване срещу вероятния извършител на престъпление и предотвратяване възможността уличения в извършването му да осуети наказателно преследване.

Безспорно е, в този смисъл,че действия по разследването са започнали, а притежаваните от жалбоподателя оръжия – иззети.

Безспорно е,че при задържането на жалбоподателя са разяснени правата му,като му е дадена възможност същите да бъдат упражнени в пълен обем.

Липсват дори твърдения, че на жалбоподателя не е бил даден достъп до материалите по преписката, както и да упражни правото си на адвокатска защита.

Безспорно е,че по силата на ТР № 16/31.03.1975 г. на ОСГК на ВС на Република България/незабило сила/ мотивите при постановяване на един акт могат да бъдат изложени в придружаващ акта документ по преписката,както и,че това обстоятелство не води до опорочаване на заповедта. Видно от цитираните първи две докладни записки,същите са били изготвени и налични по преписката към датата на постановяване процесната заповед и от тях се съдържат достатъчно данни защо е осъществено задържането.В т.ч. по преписката е налице и уведомление до прокурор от същата дата,част от преписката, както и постановление за възлагане на ОИМ и действия по разследването и т.н.

С оглед на което, административен съд София град,ХІІІ кас.състав приема, че задържането е законосъобразно осъществено - задържаният е знаел основанията,фактите и причината за задържането си, предоставени са гаранции за упражняване правото му на защита. Задържането е разпоредено от компетентен орган,като продължителността на същото не е прекомерна с оглед необходимостта от задържане. Задържаното лице е упражнило своевременно правото си на достъп до съд,след което и действието на мярката е преустановено.

С оглед изложеното, съдът намира изводите на първата съдебна инстанция за правилни.

Поради това и на основание чл.72 ал.4 ЗМВР вр. чл.221 ал.2 предл. първо АПК, Административен съд София град,ХІІІ кас.състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА протоколно Решение от 23.04.2024г. по чнд № 5715 по описа на Софийски районен съд за 2024г.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.